

КЫРГЫЗ БАНКЫ

Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Чүй пр., 168

E-mail: mail@nbkr.kg

www.nbkr.kg

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
2026-жылга карата акча-кредит саясаты жөнүндө
БИЛДИРҮҮСҮ**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2025-жылдын 24-декабрындагы № 2025-П-07/69-1-(ДКП) токтому менен жактырылган.

Бул документте Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы (мындан ары – Улуттук банк) 2026-жылга карата акча-кредит саясатынын тактикалык милдеттерин белгилейт.

Документ **Акча-кредит саясатынын орто мөөнөткө каралган негизги багыттарын**¹ жүзөгө ашыруу максатында иштелип чыкты, анын алкагында акча-кредит саясатынын максаттуу көрсөткүчү катары орто мөөнөттүү мезгилде инфляция деңгээлин 5-7 пайыз чегинде кармап туруу милдети аныкталган.

Экономикалык шарттар

Кыргыз Республикасында жогору экономикалык жигердүүлүк уланууда: 2025-жылдын 11 айы ичинде ИДӨнүн реалдуу өсүшү 10,2 пайызды түздү. Экономиканын дээрлик бардык негизги тармактарында өндүрүштүн көбөйүшү байкалууда, айрыкча курулуш секторундагы өсүш айкын көрүнүп турат, ага негизинен ички каржылоо булактарынын эсебинен капиталдык салымдардын көбөйүшү колдоо көрсөтүүдө. Ошол эле учурда, кызмат көрсөтүү тармагы экономикада олуттуу үлүштү ээлөө менен жалпы ИДӨ көлөмүнүн жарымын ээлеген. Инвестициялык жигердүүлүктүн жогорулашы жана калктын айкын кирешелеринин өсүшү менен шартталган олуттуу ички суроо-талап өлкөдө экономикалык жигердүүлүккө түрткү берүүдө. Фискалдык сектордо бюджеттин кирешелери чыгашалардан жогору түптөлгөн, мында өлкөдө инфраструктуралык долбоорлорду каржылоого багытталган ички карыз алышуу кеңейип жаткандыгы байкалган.

Экономикада акча сунушу макроэкономикалык өнүгүү параметрлерин эске алуу менен түзүлгөн. Акча топтомдорунун өсүшү экономиканын реалдуу секторунун муктаждыктары жана жалпы суроо-талаптын кеңейүү арымы менен шартталган, бул өлкөнүн финансы системасында улуттук валютадагы ликвиддүүлүк жетиштүү деңгээлде түзүлүшүн шарттаган. Ошол эле учурда, Улуттук банк инфляцияга монетардык таасирди чектөө максатында, банк системасында топтолгон ашыкча ликвиддүүлүктөн арылтуу операцияларын жигердүү жүргүзүүдө.

Кыргыз Республикасынын экономикасынын түзүмдүк өзгөчөлүктөрү, атап айтканда калктын керектөө куржунундагы импорттолуучу товарлардын олуттуу үлүшү, энергия ресурстарын жана азык-түлүк товарларын тыштан алууга жогору көз карандылыгы, ошондой эле өлкөнүн аймактык соодага тыгыз интеграцияланышы тышкы экономикалык чөйрөнүн ички баалардын туруктуулугуна таасирин тийгизүүдө. Ошентип, глобалдуу таасирлерден улам акыркы жылдарда тышкы фактор акча-кредит саясатын ишке ашырууда негизги шарттардын бири бойдон калууда.

2025-жылы Кыргыз Республикасында инфляциялык импульстун негизги бөлүгү тышкы факторлордун таасири астында калыптанган, буга дүйнөлүк азык-түлүк жана чийки зат рынокторундагы баалардын жогору туруксуздугу, дүйнө жүзү боюнча геосаясий белгисиздик жана дүйнөлүк сооданын ажыратылышынан аймактык сооданын, жеткирүү процесстеринин өзгөрүүсүнө жана логистикалык чыгымдардын өсүшүнө алып келгендиги себеп болгон. Мында, соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдө жагдай маанилүү фактордон болгон, аларда акыркы жылдарда инфляция жогору деңгээлде сакталып турган. Бул шарттар өлкөгө импорттолуучу товарлардын баасына таасирин тийгизген. 2025-жылдын 19-декабрына карата Кыргыз Республикасында инфляция деңгээли 9,2 пайызды түзгөн.

Экономикалык субъекттердин (ишкерлердин да, үй чарбаларынын да) инфляциялык күтүүлөрү жана базалык инфляция деңгээли орточо чекте калыптанууда. Мурдагыдай эле, мамлекеттин тариф саясатын план чегинде кайра карап чыгуунун жана ички суроо-талаптын өсүшүнүн таасири жалпы баа деңгээлине тиешелүү салымын кошууда. Ички

¹ Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 13-декабрындагы токтому менен бекитилген.

валюта рыногунда жагдай туруктуу болуп, ал эми валюта курсунун ийкемдүүлүгү сакталууда.

Инфляция факторлорун баалоодо келерки мезгилде инфляцияны шарттаган абал негизинен тышкы факторлордун таасиринен улам келип чыгышы мүмкүндүгүн көрсөткөн, бул учурда жүргүзүлүп жаткан катуулатылган акча-кредит саясатынын шарттарын сактоо негиздүү экендигин билдирет.

Акча-кредит саясатынын сандык көрсөткүчү

2026-жылы Улуттук банк өлкөдө баа туруктуулугун камсыз кылууга багытталган акча-кредит саясатын ишке ашырууну улантат. 2026-жылга карата акча-кредит саясатынын максаттуу ориентири болуп жаңы кошумча шок болбогон шартта инфляциянын орто мөөнөттүү көрсөткүчүн 10 пайыз тегерегинде кармап туруу саналат¹.

Баа туруктуулугу экономикалык өнүгүү үчүн маанилүү шарттарды түзөт жана өлкөдөгү макроэкономикалык туруктуулуктун негизги элементи болуп саналат, бул өз кезегинде өлкөдө ыңгайлуу бизнес чөйрө түзүүгө, инвестициялык климатты сактоого, калктын жашоо деңгээлин жогорулатууга жана экономикалык субъекттердин чечим кабыл алуусунда белгисиздикти азайтууга өбөлгө түзөт.

Акча-кредит саясатынын чаралары

2026-жылы акча-кредит саясаты бир катар инструменттерди колдонуу менен ишке ашырылат, алардын эң негизгиси Улуттук банктын эсептик чени болуп саналат. Эсептик чендин өлчөмү боюнча чечимдер тышкы экономикалык чөйрөнү, Кыргыз Республикасынын экономикасын өнүктүрүү шарттарын жана кеңири моделдөө аппаратын колдонуунун натыйжасында алынган инфляциянын божомолдорун комплекстүү талдоону эске алуу менен кабыл алынат. Улуттук банк чечим кабыл алууда ырааттуулук, болжолдоо жана ачык-айкындуулук принциптерине таянат.

Акча-кредит саясатынын тактикалык чаралары Улуттук банк тарабынан белгиленген пайыздык чендин чегинде акча рыногунун кыска мөөнөттүү пайыздык чендерин белгилөөгө, экономикада тең салмактуу акча сунушун камсыз кылууга жана инфляциянын монетардык факторлорун азайтууга багытталат.

Банктар аралык акча рыногу акча-кредит саясатынын сигналдарын берүүдө негизги ролду ээлөөсүн улантууда. Улуттук банк анын натыйжалуулугун жогорулатууга, банктар аралык BIR² эталондук чендин кыска мөөнөттүү пайыздык чендердин негизги көрсөткүчү катары ролун күчөтүүгө жана натыйжалуу кирешелүүлүк ийрегин андан ары калыптандырууга багытталган чараларды ишке ашырууну көздөйт. Бул акча-кредит саясатынын натыйжалуулугун жана финансы рыногунда ачык-айкындуулукту жогорулатууга өбөлгө түзөт.

Улуттук банк банк системасындагы үстөк ликвиддүүлүктүн жогорку деңгээлин арылтуу үчүн монетардык инструменттер аркылуу арылтуу операцияларын жүргүзүүнү улантат. Ошол эле учурда Улуттук банк ликвиддүүлүктү тескөөнүн рыноктук механизмдерин андан ары өнүктүрүүгө, анын ичинде инструменттерди кеңейтүү жана ар кандай финансылык институттардын акча рыногуна катышуусу үчүн шарттарды түзүүгө көңүл бурат.

¹ Эгерде ушул Билдирүүдө каралбаган кандайдыр бир шарттар 2026-жылы инфляция деңгээлинин максаттуу көрсөткүчтөн четтеп кетишине алып келсе, анда инфляциянын кайра каралган максаттуу болжолдуу көрсөткүчү 2026-жылдын тиешелүү чейреги үчүн Акча-кредит саясаты жөнүндө отчетто чагылдырылат.

² Банктар аралык эталондук пайыздык чен BIR (Bishkek Interbank Rate) 2025-жылдын 17-сентябрында колдонууга киргизилген. Кененирээк маалымат: <https://www.nbkr.kg/index1.jsp?item=3887&lang=RUS>

Улуттук банк өзгөрүлмө алмашуу курсу режимин сактайт. Алмашуу курсу ички валюта рыногунун фундаменталдык шарттарын чагылдырган чет өлкө валютасына болгон суроо-талап жана сунуштун рыноктук балансы менен аныкталат. Улуттук банктын валюта интервенциялары алмашуу курсунун кескин өзгөрүүлөрүн жөнгө салуу максатында гана жүргүзүлөт.

Баа туруктуулугун жана макроэкономикалык туруктуулукту камсыз кылуу үчүн Улуттук банк акча-кредит жана бюджет-салык саясатын координациялоо жана макулдашуу жагынан Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен жигердүү кызматташууну улантат. Маалыматтарды, бааларды жана божомолдорду өз убагында алмашууда экономикадагы акча сунушуна жана жалпысынан инфляциялык процесстерге бюджеттик чечимдердин тийгизген таасирин эске алууга мүмкүнчүлүк берилет. Мындай координация макулдашылган макроэкономикалык саясатты иштеп чыгууга жана туруктуу экономикалык өсүш үчүн өбөлгө түзөт.

Улуттук банктын натыйжалуу акча-кредит саясатынын ажырагыс бөлүгү болуп саналган коммуникациялык саясаты, мурдагыдай эле, ачык-айкындуулук, ырааттуулук жана болжолдоо принциптеринин негизинде түзүлөт. Улуттук банк акча-кредит саясаты боюнча кабыл алынган чечимдерди коомчулукка кеңири түшүндүрүү, кабыл алынган чаралардын негизин түзгөн факторлордун логикасын жана баалоосун чагылдырган аналитикалык материалдарды жана пресс-релиздерди жарыялоо практикасын жайылтууну улантат. Өз убагында байланышуу коомчулуктун жана рыноктун катышуучуларынын Улуттук банктын ишине болгон ишенимин бекемдөөгө жана рационалдуу инфляциялык күтүүлөрдү калыптандырууга шарт түзөт.

Улуттук банк тышкы жана ички инфляциялык факторлордун таасиринин потенциалдуу тобокелдиктерин жана натыйжасын баалоону улантат. Экономикалык көрсөткүчтөр күтүлгөн траекториядан кыйла айырмаланган жана инфляциялык тобокелдиктер ишке ашкан учурда, Улуттук банк жүргүзүлүп жаткан акча-кредит саясатына өзгөртүүлөрдү киргизүү зарылдыгын карап чыгат жана баалардын туруктуулугуна терс таасирин жөнгө салуу үчүн тиешелүү чараларды колдонот.